

Juryrapport C. Buddingh'-prijs 2019

Dit jaar werden er 27 debuutbundels ingezonden voor de C. Buddingh'-prijs 2019. Tussen die boeken troffen we opvallend veel schrijvers die eerder al proza publiceerden. Dat is waarschijnlijk de verklaring voor het hoge aantal 'volwassen' bundels binnen deze lichting. De poëzie varieert van uitermate toegankelijk tot zeer experimenteel, van lyrisch tot prozaïsch en van heel leesbaar tot tegendraads en hermetisch. Maar wat vele bundels delen, is de noodzaak tot het uitspreken van maatschappelijke betrokkenheid.

Graag willen wij hier de mogelijkheid benutten om enkele eervolle vermeldingen te presenteren; bundels waar we uitgebreid over gepraat en gediscussieerd hebben, maar die uiteindelijk de nominatielijst niet hebben gehaald.

De eerste is *Hap ax le go me non* van Veva Leye, uitgegeven door het balanseer. Poëzie die zich begeeft tussen de tegenpolen die we zonet noemden: bij vlagen toegankelijk én zeer experimenteel, leesbaar én hermetisch. We genoten van dit interessante experiment, van de fascinerende associaties en het vernieuwende visuele. Het meertalige in deze bundel weerspiegelt op een intrigerende manier onze meertalige werkelijkheid in het algemeen en die van België in het bijzonder.

De tweede bundel die naast de nominaties niet onvermeld mag blijven, is *Niet alles is orewoet & waarheid* van Leen Pil, bezorgd door Uitgeverij P. Originele, bij vlagen vervreemdende poëzie, met sterke ritmische beelden. Een bundel die opvallend rijp en in balans is voor een debuut.

Ten slotte kijken we ook in het bijzonder uit naar het toekomstige werk van Lilian Zielstra en Moya De Feyter.

Net als de vier genomineerde bundels willen we over deze talenten zeggen: neem hun poëzie tot u. U zal er een beter mens van worden.

En dan nu de genomineerden van de C. Buddingh'-prijs 2019, op alfabetische volgorde:

Obelisque van Obe Alkema het balanseer

In *Obelisque* laat Obe Alkema de wereld van de dichter Obe Alkema op schijnbaar maniëristische, glossy-achtige wijze verzuipen in een reeks van boulimisch uitgesmeerde non-evenementen. De holle frasen waarvan de gemiddelde concentratiespanne niet meer dan een banale gedachte bedraagt, zijn daarbij niet te tellen. Wie zich gedwee laat onderdompelen ontdekt dat het de taal zelf is waarmee de dichter met de lezer samenzwerend jacht maakt op die ene parafraze die dichter en lezer tot bij het authentieke evenement, de werkelijkheid en – in het verlengde hiervan – tot bij de poëzie zou kunnen brengen. ‘Glijdend richting nieuwe opstootjes en het zweet van arbeid wapper ik met de documenten die geschiedenis en toekomst in dezelfde beweging lamleggen’. Obe Alkema toont ons de huidige wereld onvervalst, op haar kwetsbaarst, ten prooi aan kritiekloos verlangen naar het verlangen zelf.

Dwaallichten van Gerda Blees Uitgeverij Podium

Dwaallichten van Gerda Blees is een bundel over mogelijke situaties en de meerstemmigheid van de wereld. Als een wetenschapper die een zwart gat probeert te verklaren praat de dichter om het onbevattelijke heen. Het gaat er daarbij niet om te verklaren hoe de wereld in elkaar steekt, maar om het beschrijven van hoe die wereld wordt ervaren. In kraakheldere gedichten gunt Blees ons een speels en soms macaber perspectief op liefde, ziekte en geluk. Het onmogelijke vertelt ons evenveel als het mogelijke en misschien wel meer, zegt deze poëzie waarin ‘huid een zachte afdruk in het stenen bankje achterlaat’ en mensen uit alle macht proberen ‘regenplassen op schoot te nemen’.

Het woedeboek van Roelof ten Napel Hollands Diep

Het woedeboek van Roelof ten Napel is een doordachte narratieve compositie over weggaan en terugkeren. De bundel neemt de lezer in een klankrijke cadans mee naar plekken waar het verleden versmelt met inzichten uit het heden en toont ons hoe hedendaagse psalmen en gebeden klinken. Het ik presenteert een palet aan aangesprokenen; personen en entiteiten die constant verschuiven. Soms lijkt de jij een oude bekende, de lezer of de ik zelf te zijn, soms lijken de titels, die op betoverende wijze worden herhaald, aangesproken te worden: vuur, wolf, machine, magnolia. Dat deel mondt op fraaie wijze – via woede, jongen, hooglied, nacht – uit in het tweede deel, een liefdescyclus, als de bevrijdende eindhalte voor zowel het lyrisch subject als de lezer. Dat is wat Roelof ten Napel ons in zijn debuut laat zien; hoe dat kan, ‘een woede als een oud motorblok / ontleden’ en ten slotte begrijpen ‘dat je durven / vallen moet’.

Vruchtwatervuurlinie van Roberta Petzoldt Uitgeverij Van Oorschot

Als een omgekeerde beeldenstormer verbindt Roberta Petzoldt in *Vruchtwatervuurlinie* scheermesscherpe observaties, gebeurtenissen, personen, tijden, gedachten en thema’s op ingenieuze wijze met elkaar in een wereld vol absurde beelden die toch kloppen; een talige werkelijkheid waarin ganzen roddelen over de lente, iemand een landgrens doorslikt en een zwarte papegaai twee alibi’s onder de vleugel vandaan haalt. Op intieme wijze creëert de dichter zo een verrassend nieuw poëtisch universum, wat weergalozige gedichten en tijdloze regels oplevert: ‘ik weet dat mensen op hun honden lijken, maar jij / lijkt op de hond van iemand anders’. *Vruchtwatervuurlinie* gaat over verlies en is strijdbaar, humoristisch, prikkelend en fel maar boven alles een rigoureuze allerindividueelst onderzoek waarbij de dichter, sneller dan de eigen schaduw, de poëzie zelf op de staart probeert te trappen of ‘zonder vliegtuig de wolken raken / bewegen door / een getraind gevoel voor humor / en een eenzame logica’.

En de winnaar van de C. Buddingh'-prijs 2019 is:

Roberta Petzoldt, voor *Vruchtwatervuurlinie*

De C. Buddingh'-prijs 2019 kennen wij toe aan de debuutbundel van een dichter die door een gat in een krant naar de wereld kijkt, die de wereld van soldaatjespelen in haar jeugd verbindt met een Amerikaanse student die tijdens een ritje naar de Taco Bell vertelt hoe hij zijn opleiding gaat betalen met het doden van Afghanen. We kijken mee met een turende, glurende, loerende dichter, die naar eigen zeggen door het staren ontstaat, en die niet alleen haar eigen blik maar ook onze blik op scherp zet, bijvoorbeeld wanneer ze ons uitnodigt om het boek een kwartslag te draaien en niet alleen de bladspiegel, maar ook het letterbeeld uitdaagt en met streepjes, bogen, schaatjes en andere iconen de mogelijkheden van het papieren gedicht onderzoekt en vergroot, geheel in de traditie van Paul van Ostaijen, Tonnus Oosterhoff en Astrid Lampe.

De winnaar van de C. Buddingh'-prijs 2019 is Roberta Petzoldt met *Vruchtwatervuurlinie*.

De jury van de C. Buddingh'-prijs 2019

Els Moors (voorzitter)
Tsead Bruinja
Kila van der Starre